

**BIURO
GENERALNEGO INSPEKTORA
OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH
Departament Orzecznictwa, Legislacji i Skarg**

DOLiS-035-2685/11/MM

Warszawa, dnia 4 grudnia 2013 r.

Pani

Dyrektor

Szpital

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

na podstawie art. 19a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.), zgodnie z którym Generalny Inspektor może kierować do organów państwowych, organów samorządu terytorialnego, państwowych i komunalnych jednostek organizacyjnych, podmiotów niepublicznych realizujących zadania publiczne, osób fizycznych i prawnych, jednostek organizacyjnych niebędących osobami prawnymi oraz innych podmiotów wystąpienia zmierzające do zapewnienia skutecznej ochrony danych osobowych, zwracam się do Pani Dyrektor o podjęcie skutecznej interwencji w celu zaniechania praktyki żądania przez personel medyczny Szpitala (oddział położniczy) przedstawiania aktu małżeństwa w związku z dokumentowaniem urodzenia dziecka oraz pozyskiwania informacji związanych z pisemnym zgłoszeniem urodzenia dziecka na sali porodowej w obecności osób trzecich.

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych pozyskał informację dotyczącą praktyki żądania przez personel medyczny Szpitala (oddział położniczy) przedstawiania aktu małżeństwa w związku z dokumentowaniem urodzenia dziecka. Praktyka ta w świetle przedstawionych poniżej obowiązujących przepisów prawa budzi poważne wątpliwości w kontekście pozyskiwania i dalszego przetwarzania danych osobowych pochodzących z tego dokumentu.

Zgodnie z uzyskanymi przez organ ochrony danych osobowych informacjami na oddziale położniczym kierowanej przez Panią Dyrektor placówki, w przypadku, gdy rodzice mają różne nazwiska i nazwisko noworodka będzie inne niż nazwisko matki, żąda się przedłożenia dokumentu w postaci aktu małżeństwa lub innego (jakiego – nie zostało określone). W razie nieprzedstawienia lub odmowy przedstawienia takiego dokumentu, w dokumentacji medycznej - wbrew oświadczeniu rodziców - jako nazwisko noworodka wpisuje się nazwisko matki.

Wobec powyższego uprzejmie informuję, że wszelkie działania ograniczające prawo ochrony życia prywatnego, ochrony danych osobowych, zaliczonych do konstytucyjnych wolności i praw osobistych człowieka i obywatela (art. 47 i 51 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), powinny znajdować ustawową podstawę. Prawo do ochrony prawnej życia prywatnego zostało zagwarantowane w art. 47 Konstytucji RP, zaś poszczególne uprawnienia, składające się na treść tego prawa – w innych przepisach konstytucyjnych. W myśl art. 51 ust. 1 Konstytucji RP, nikt nie może być obowiązany inaczej niż na podstawie ustawy do ujawniania informacji dotyczących jego osoby. Przepis ten nie określa w sposób jednoznaczny podmiotu zobowiązanego do realizacji prawa w nim zagwarantowanego. Oznacza to, że wymieniony przepis konstytucyjny dotyczy wszelkich przypadków, w których jednostka zobowiązana zostaje do ujawniania informacji o sobie innym podmiotom.

Podmioty przetwarzające dane osobowe są obowiązane do stosowania przepisów ustawy o ochronie danych osobowych regulujących zasady przetwarzania danych osobowych, w tym również pozyskiwania tych danych. Legalność przetwarzania danych osobowych uzależniona jest od spełnienia przez administratora danych jednej z obowiązujących przesłanek, wymienionych w art. 23 ust. 1 pkt 1-5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 z późn. zm.) - jeśli chodzi o dane osobowe tzw. zwykłe (jak np. imię, nazwisko, adres zamieszkania). Przetwarzanie natomiast danych szczególnie chronionych, określonych w art. 27 ust. 1 ustawy (np. dane o stanie zdrowia, nałogach) może odbywać się jedynie na podstawie art. 27 ust. 2 pkt 1-10 ustawy. Ponadto, zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy administrator danych zobowiązany jest do dołożenia szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były przetwarzane zgodnie z prawem, zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami, z zastrzeżeniem ust. 2.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania z dnia 21 grudnia 2010 r. (Dz. U. Nr 252, poz.

1697) w § 10 ust 1 pkt 2 zobowiązuje do wpisywania do karty noworodka oznaczenia pacjenta, zgodnie z art. 25 pkt 1 o ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. Nr 52, poz. 417, ze zm.), w przypadku dziecka do 1 roku życia - także numer PESEL matki dziecka, a w razie braku numeru PESEL - serię i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość. Jednakże przepisy, które bezpośrednio odnoszą się do zagadnienia wzoru pisemnego zgłoszenia urodzenia dziecka oraz sposobu jego wypełniania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2005 r. w sprawie pisemnego zgłoszenia urodzenia dziecka (Dz. U. Nr 27, poz. 232) nie dają podstaw dla żądania aktu małżeństwa lub wpisywania innego nazwiska dziecka niż podane przez matkę dziecka.

W instrukcji wypełniania zgłoszenia zawartej w załączniku do ostatniego z powołanych rozporządzeń wskazuje się, iż: „pracownicy ochrony zdrowia odbierający poród wypełniają (na podstawie dowodu osobistego matki, jej oświadczenia ustnego oraz ustaleń dotyczących urodzonego dziecka) dwa egzemplarze zgłoszenia. § 2 pkt 5 powołanego rozporządzenia nie wymienia w zakresie informacji, które wpisuje się w dziale I zgłoszenia, nazwiska dziecka. Ponadto zgodnie z art. 40 ust. 3a. ustawy z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (tekst jednolity: Dz. U. 2011 r. Nr 212 poz. 1264) przyjęcie w sprawie nazwiska dziecka oświadczeń, o których mowa w art. 88 § 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, wymaga sporządzenia protokołu. Odpis protokołu przesyła się do urzędu stanu cywilnego, w którym sporządzono akt małżeństwa rodziców. Art. 41 ust 1 stanowi natomiast, że osoba zgłaszająca urodzenie dziecka, którego rodzice pozostają w związku małżeńskim, przedstawia odpis skrócony aktu małżeństwa; obowiązek ten nie dotyczy zakładu opieki zdrowotnej, o którym mowa w art. 39 ust. 2. Osoba, o której mowa w ust. 1, nie przedstawia odpisu skróconego aktu małżeństwa rodziców dziecka, jeżeli akt ten został sporządzony w tym samym urzędzie stanu cywilnego (ust. 2 przytaczanego artykułu).

Jednocześnie wskazać należy, że istotne zastrzeżenia w przedstawionej sprawie budzą również okoliczności pozyskiwania informacji w powyższym celu na sali porodowej w obecności osób trzecich.

Wskazuję, że umożliwienie dostępu do danych osobowych osobom nieupoważnionym prowadzić może również do naruszenia zasad ochrony danych osobowych. Każdy administrator przetwarzający dane zobowiązany jest dopełnić wszystkie obowiązki, jakie na niego nakłada ustawa o ochronie danych osobowych. W kontekście powyższego szczególnie istotny jest wymóg dotyczący zabezpieczenia przetwarzanych danych osobowych. Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, administrator danych obowiązany jest zastosować środki techniczne i organizacyjne

zapewniających ochronę przetwarzanym danym osobowym odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną, w szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem. Niedopełnienie tego obowiązku stanowi naruszenie jednej z podstawowych zasad ochrony danych osobowych, a ponadto skutkować może odpowiedzialnością karną.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych konieczne jest zaprzestanie stosowania przedmiotowej praktyki na oddziale położniczym Szpitala _____ jako naruszającej powołane przepisy prawa, a w konsekwencji prowadzącej do pozyskiwania i dalszego przetwarzania pozyskanych w ten sposób danych osobowych.

Występuję zatem o podjęcie przez Panią Dyrektor stosownej interwencji w celu zmiany naruszającej prawo praktyki. Nadmieniam, że zgodnie z art. 19a ust. 3 ustawy o ochronie danych osobowych, podmiot, do którego zostało skierowane wystąpienie lub wnioski, o których mowa w ust. 1 i 2, jest obowiązany ustosunkować się do tego wystąpienia lub wniosku na piśmie **w terminie 30 dni od daty jego otrzymania.**

Informuję przy tym, że treść niniejszego wystąpienia wraz z udzieloną odpowiedzią opublikowana będzie na stronie internetowej Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.